

UJKELET

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Remániában	
Egész évre	1150
Félévre	600
Negyedévre	320
Egy hónapra	110

Csehszlovákiában

Egy hónapra	ek 40.-
Egy szám	2.-

DO-POLITIKAI NAPILAP

1927 január 5 Szerda

Ciuj Kolozsvár X évfolyam 3 szám

5687 Sövat 2

Tono Bungay

A Tono Bungay egy kutyavélek, valami sóborszem-féle és gyomorerosító, amely az öregeket megfiatalítja és a szomorúságot vidámsággá változtatja át, egyszerűen az egyetlen hatásos gyógyszer minden földi baj és betegség ellen. És miért lett szűz? A reklám által. Plakátok és újsághirdetések ezrei és százezei tették a Tono Bungayt világhíressé és a gyártóját milliárdossá. Pedig a Tono Bungay köztudottan kutyavélek, amelynek semmi tényleges gyógyhatása nincs, egyszerű viadli. De éppen ebben rejlik a reklám ellenállhatatlan hatása: modern szándékban. Ennek a nyolcvedik nagyhatalomnak emelt örök és megdöbbentő emléket H. G. Wells egyszerű regényében, a "Tono Bungay"-ban. Mert a Tono Bungay csak regény ugyan, de az életből elcsúszott regény. Megtudjuk belőle, hogy a reklám csodákat tud művelni, fantasztikus méretűvé tud válni és milliók tömegeket képes hipnotikus hatalma alatt tartani.

A reklám hatalmának fellemerése szűlte azt a fölöttebb érdekes javaslatot, amelyet a napokban terjesztett a Népszövetség elé a reklámügyek egyik legkiválóbb szakembere, Mr. Murray Allison. Mr. Allison szerint a világbékét és a népszövetségi gondolatot is a reklám segítségével kell diadalra juttatni. Azt javasolja a Népszövetségnek, hogy a világ minden településében naponta egy hasábon, vasárnaponként két hasábon és minden folyóiratban egy hasábon reklámokat kell elhelyezni a Népszövetség propagandájára. A reklámok a Népszövetség propagandáiról kellene beszélnék. Öletes és friss szöveget helyeznének el minden lapban a Népszövetség céljairól, várható eredményeiről és a béke áldásáról. Mr. Allison kiszámította, hogy egy évben 1 935 000 font sterlingre rúgnának ennek a hatalmas méretű reklámnak a kiadási abba az esetben, ha az Egyesült Államok lapjait nem vonják bele ebbe az átlóba. Mr. Allison elismeri, hogy ez hatalmas summa, de megjegyzi ugyanakkor, hogy a nemzetek évente háromennyit adnak ki katonai felszerelésekre és a világháborúban egyetlen napon többet költöttek háborus célokra.

Mr. Allison számításai minden bizonnyal reális tényeken nyugosznak, már a mi reklámok költségét és a háborus kiadásokat illeti. A reklám valóban olcsó, ha szembeállítjuk vele, hogy milyen drága a háború. Pedig Mr. Allison csak a tényleges pénzkidadásokat veszi fel a kalkulációjába és az embervért, amibe a háború kerül, ugyancsak ingyen adja. Nem is a papírkalkulációban van a hiba. De kétkedünk benne, vajon elérhető-e reklám útján az a cél, amelyet Mr. Allison maga elé tűz. Mr. Allison nyilván úgy képzel, ha a reklám segítségével sikerült a nagyközönséget már nem egy szűz libe bognatni, mennyivel inkább fog sikerülni egy becsületese és jó árucikket, mint amilyen a Népszövetség és világbéke, a reklám útján elterjeszteni. Hát itt van a nagy tévedés. A Tono Bungayt és a háborút talán meg lehet csinálni hangos reklámokkal, de a békét nem. Amit a reklám segítségével el lehet érni, az olcsó, pillanatnyi siker, amely hirtelen megszűnik, de ugyanolyan hirtelen le is bukik. A Tono Bungay-el is történt. A karrier szédítő csúcáról, a hatalom magasságából a föld-hozzaprakott alá a csúdbe és megsemmisülésbe. Mr. Allison a mai ember pszichéjére gondol, a feltételez, romantikára hajló, állgasságokért lelkesedő, műveletlen tömegekre, amikor a reklámot ajánlja, mint végző gyógyszert a béke megteremtésére. A mai emberiséget veszi alapul, amely évtizedek óta nem hall más, csak hazug jelzavakat és színes, de tartalom nélküli frázisokat. Ennek az emberiségnek — gondolja —

reklám kell. Szép, hangzatos szavak, nagy szövegek, amelyek elkábítják, megmámorositják a tömegeket.

Ami a mai emberi psziche megítélését illeti, ebben igaz van Mr. Allisonnak, a tévedés azonban ott kezdődik, hogy elfelejti, hogy a mai emberi psziche mellett egyáltalán nem teremthető meg a tartós világbéke. Meg kell előbb változnia az egész emberiségnek, az emberi gondolkodásnak, hogy alkalmasá váljék a komoly béke megvalósítására. És ezt nem lehet reklámok útján elérni. Ez nem pillanatnyi hangulatok és mámorok kérdése, hanem mély, átalakító nevelő munka. Az emberiséget nem lehet megkiváncsítani, hanem csak nevelni lehet a békére. A békének nem reklámra és ügynökökre, de könyvekre és apostolokra van szüksége. A békepropagandát nem a lapok hirdetésével rovatában kell elkezdeni, hanem az iskolák és egyetemek tantervéiben.

Epp ezért Mr. Allison javaslatát elvetendőnek tartjuk. De nem teljes egészében. Azt a pénzt, amit Mr. Allison reklámokra irányoz elő, csak gyűjtsék össze. És képezzenek ki ezen a pénzen tanítókat, a Népszövetség tanítóit, akiket

minden állam köteleles legyen alkalmazni iskoláiban. És ruházzák fel ezeket a tanítókat a területenkivüliség jégával, mert ezek lesznek slappjában véve a Népszövetség igazi diplomáciai megbízottai. Ercze az intézkedésre azért van szükség, mert ennek hiányában ezeket a béke-tanítókat minden rendőrkapitány, mint a közrendet veszélyeztető elemeket, kiutasítaná, vagy mint destruktív forradalmárokat lecsuktatná.

Ezek a tanítók ne csak arra legyenek kötelezve, hogy a békét tanítsák az ifjúságnak, de arra is, hogy a többi tankönyveket és előadásokat is feldülvizsgálják és kiemeltessék belőlük minden olyan kitétel, amelyek a túltengő nemzeti önzés és önimádás révén a békét veszélyeztetik. Ha majd aztán felűz az a nemzedék, amely ezekből a népszövetségi ellenőrzés alatt álló iskolákból kikerül, akkor lehet majd gondolni komolyan a békére. De addig? Addig minden megoldási forma csak fahényt hordoz, addig a Népszövetség sem egyéb, mint hangos reklámmal terjesztett sóborszem-kutyavélek és gyomorerosító, amelyet minden betegség ellen kínálnak, de egykare sem használ, egyszerűen: Tono Bungay. (m. e.)

A király újévi beszéde az országhoz

(Bucuresti-Bukarest, január 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lapok ma közlik a királyi palotában az új év alkalmával elhangzott beszédeket. Averescu tábornok üdvözlölte volt a királyt, átnyujtva szerencsekívánatait, biztosítva az uralkodót a kormány hűségéről minden körülmények közt. Azután a királynéhoz fordult a miniszterelnök, az ország hálájának adva kifejezést azokért a nagy szolgálatokért, amelyeket amerikai útján végzett a két nép viszonyának szeresebbi fűzése körül.

A király válaszában ramutott arra, hogy Isten jóságza megadja az országnak mindazt, amit a bőségs béke és a haladás kíván. Ezt az alkalmat felhasználja arra, hogy bizalmát fejezze ki tanácsadói iránt, tudva, hogy mindnyájan minden erejüket és tehetségüket a közös és az ország fejlődése érdekében bocsájtják rendelkezésre.

— Még sok a munka a mi szép hazánkban — mondotta az uralkodó — de meg vagyok győződve, hogy mindenki teljes erejével oda fog hatni, hogy az ország jól megálljon, szilárd és biztos legyen. Kérem az Istent, hogy ebben az évben is legyen veitnk és áldjon meg bennünket.

Braziliában a kormánycsapatok, Nicaraguában a forradalmárok győztek a forradalmi harcban

Jelentések a délamerikai forradalmi frontokról

(London, január 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Délamerikában egyszerre két nagy államban tört ki csaknem egy időben forradalom: Nicaraguában és Braziliában. A két forradalom kimenetele egymással ellentétes eredményekkel végződött: Braziliában a kormánycsapatok győztek, Nicaraguában a forradalmárok, akik ezzel a győzelemmel egyszerre az Unió törekvéseit is elgáncolták.

A brazíliai forradalomról a következő részletes tudósítás számol be: A brazíliai kormánycsapatok döntő győzelmet arattak a Rio Grande de Sul tartomány lázadói fölött.

A forradalmárok az egész vonalon visszavonulásban vannak. Egyrészüket a kormánycsapatok Uruguay határáig üldöz-

ték, ahol a rendőrség közel kétezer brazíliait lefegyverzett.

A kormány több tartományban megszüntette az ostromállapotot. A kormánycsapatok újabb támadást intéztek a forradalmár csapatok ellen és többórás pergőtűz után koncentrikus támadással nyomultak előre. A felkelőket a súlyos vereség várta, mert tekintettel arra, hogy több helyőrség is csatlakozott hozzájuk. Biztosra vették, hogy a tartományt független köztársasággá kiálthatják ki.

A forradalmárok a brazíliai alkotmány lényeges megváltoztatását és a titkos választás bevezetését követelik.

Brazília az egyetlen tartomány volt még Délamerikában, ahol nyílt szavazás volt érvényben.

Mexicóban kihirdették a törvényt, mely megfosztja az Uniót a petróleumforrások tulajdonjogáról

Newyorki jelentések szerint Kellogg államtitkár középamerikai politikája, mely Nicaraguában a Mexikó-ellenes Disz konzervatív vezér ügyét az Egyesült Államok csapatainak partraszállításával is támogatta, teljesen csúszott. Disz csapatai az Egyesült Államok rejtett támogatása ellenére is az egész vonalon súlyos vereséget szenvedtek.

A liberálistárai forradalom már kezében tartja az ország legfontosabb vasutvonalait,

ugyanmaga, hogy a Csendes Óceán partján is megkezdte előnyomulását Nicaragua fővárosa felé. A konzervatív Disz-kormány csapatai az ország belterületére menekültek, de az élelmiszerkészletek hiánya miatt minden valószínűség szerint rövid időn belül kénytelenek lesznek kapitulálni.

A nicaraguai sikertelenséggel egyidejűleg január elsején Mexikóban is életbeléptette Calles elnök az Egyesült Államok érdekei ellen

SEK
nagyobb betű-
lel. Állást-
detések díja
250 lej, elő-

szigetén Wis-
(Főter) koser
szerezheti be
a téli szezon
ességeit. 2259

lány zongora-
legjobb ered-
im a kiadóban.

angol, francia,
nyar fordítások.
óráknek hó-
vények, per-
mányos, má-
zadással, tro-
k stb. Másoló-
posztások. —
8. Str. Rația
8. — Telefon

és a legmag-
áron vásárol a
ámul
és evészeköz-
j. Str. Jorga
11-a.

ja meg, aki
a a farad-
mű sza-
gorecu 86.
és ágynevet
szükségletét

lelébe
elim-gobelin,
kexitek
ék, gom-
tyúkn.

által elismert
**csipő-
ők**
kizárólag
zweig
él kaphatók,
dea,
Szalárdi u.) 9.
ndelések pon-
szóltatnak.
ag, kellm,
elin.
cipke nagy-
Viszamaradt
féltárban

betétek
zelhetők nem
vi jótállás. —
ch & Plul
Teodoria 8.

irányuló petroléum-törvényt, amely ellen Washington már többször a szélső eszközök igénybe vételének kilátásba helyezésével tiltakozott.

E törvény a Mexikó területén lévő összes petroléumforrások tulajdonosává a mexikói államot teszi,

amely tetszése szerint megújíthatja vagy levon-

Ernst Toller, a drámaíró, beszámoló palesztinai utjáról

(Bécs, január 4. Az Uj Kelet tudósítójától.)
Ernst Toller, a világhírt drámaíró és forradalmár, aki két évvel ezelőtt szabadult ki börtönéből, majdnem egész idejét utazással tölti. Szabadulása után első útja Palesztinába vezetett és most Bécsben tartózkodik, ahol két drámáját „Massemensch“ és „Hinkemann“ című darabjait adták elő. Bécsben Toller egy újságíró előtt érdekes nyilatkozatot tett a cionizmusról, Palesztina újjáépítéséről és a zsidókérdésről.

A legértékesebb kortárs

A cionizmusról Toller a következőket mondta:

— Előre kell becsúfolnom, hogy én magam nem vagyok cionista. Hitem szerint cionista az ember csak belső kényszerűségből lehet és az egyén csak akkor jelent értéket a mozgalom számára, ha azt a legteljesebb és legmagyobb ideális megbecsülésben részesíti. Engemet belső kényszer szocialistává tett. Azonban a legteljesebb nagyrabecsülésrel visszatértem Palesztina pionerjei, a chalucok irányában, akiket megszerettem, különösen amióta személyes érintkezésbe kerültem velük. Legértékesebb kortársaim közé számítom őket és összeköttetésben ábrók maradni velük. Egy szerencsétlen véletlen következtében Palesztina-utazásról készített feljegyzésem elveszték. Ha ez nem történik meg, akkor nemcsak alkalmi cikket írok angol lapokba, hanem összefüggő írást adtam volna palesztinai uti benyomásaimról. Ugy vélem, hogy az e fajta munka csak akkor élettől duzzadó, vagyis akkor igazi, ha az emberek közvetlen érintkezése és az országban szerzett benyomásai alapján jöhet létre. Azonban a benyomásokról szerzett jegyzeteim nem lévén kéznél, nem vállalkoztam egy nagyobb összefüggő mű írására.

Veszedelemes zónák

— Ugy vélem, hogy a cionista újjáépítés számára veszedelemes zónák állanak fenn és igaz szívvel kívánom, hogy a mozgalom vezetői gazdasági, politikai és kulturális intézkedéseikben legyenek tekintettel a veszedelemre. A politikai cionizmus, véleményem szerint, felül az angol imperializmus lovára. Gyakran megtörténik, hogy egy szerencsés versenyelő bókán be van kötve, amit a lovas nem vesz észre, de lovaglás közben szótlan bajok mutatkoznak. Az angol imperializmus versenylova is, ugylátom, sántít és nem tartom nagyon távolnak az időt, amikor le kell majd nyergelni. Rá kell mutatnom ebből a szempontból az angol impériumban az utóbbi években feltámadt függetlenségi mozgalmakra, így elsősorban a sikeres egyiptomi szabadságharcra.

Ki kell pusztítani a sovinizmust

— A veszedelemes zónák alatt értem továbbá az arab problémát is. Nyomban meg kell állapítanom, hogy az arabok között Palesztinában, véleményem szerint, komoly anti-cionista mozgalom nincsen. Azonban a Palesztinán kívüli arab mozgalom elég nagy és komoly és lényegében az imperializmus ellen van beállítva és ez esetleg visszahat Palesztinára is. Sokkal fontosabbnak tartom, ha a cionizmus az elmerülő Európa helyett az arabokkal keresi a kapcsolatot. Nem tudom elyomni magamban, hogy Palesztinában a zsidó munka és zsidó élet felséges megújításhoz mellett találkoztam a nacionalista-sovizizmus jelenségeivel. Igaz, hogy csak szórványosan és talán jelentéktelen mértékben, azonban a sovinizmus

Ingyen olvasta Erdély legjobban szerkesztett napilapját, ha kivágja az UJ KELET szelvényét és vásárol vele.

hatja az eddigi engedményesektől is koncessziókat. Azok a nagy petroléumforrás tulajdonosok azonban, akik az Egyesült Államok polgárai, kijelentették, hogy nem hajlandók a törvénynek eleget tenni és már megszerzett jogaik alapján többé nem folyamodnak újabb koncesszióért.

a cionista mozgalom céljával olyan széles mértékben áll és annyira idegen eleme a zsidóságnak, hogy azt minél előbb ki kell pusztítani.

A cionista újjáépítés a konstruktív szocializmus jegyében indult és az első időben a háborút követő első esztendő hatása alatt a zsidó töke is támogatta ezeket a törekvéseket. De nem szabad elfelejteni, hogy Európában és Amerikában az osztályellenesek ismét kiélesedtek, hogy a konstruktív szocializmussal szemben feltámadt reakció egyre növekvőben van és hogy a polgári cionista elemek is túlsúlyba jutottak. Attól tartok, hogy a Palesztina-újjáépítés legfontosabb eleme, a chaluc, ezt a reakciót a cionista újjáépítési hátrányára meg fogja érezni. Szomorú dolog, ha Palesztina munkás pionirjai osztályok a „caukaszturák“ sorsát, akiket az első háborús években a hinterland emberei ünnepeltek és segítettek, de később gy-

Februárban lesznek a sorozások a külföldi követségeken

(Bucuresti Bukarest, január 4. Az Uj Kelet tudósítójától.)
A hadügyminiszter körrendeletet küldött az összes külföldi követségekre, amelyben elrendeli, hogy február 1 és 10-ike között a külföldön tartózkodó 1928 kontingensbeli katonakötelesek részére sorozást tartanak. A külföldi követségek rendkívüli esetekben egyévi halasztást adhatnak a besorozotaknak. Nem kaphatnak azonban halasztást olyan katonakötelesek, akik már kétszer kaptak haladékot. Akik a sorozáson nem jelennek meg, katonaszökevényeknek tekintetnek és az illetékes hatóságok el fogják rendelni körözésüket.

Ugyancsak február 1 és 10-ike között jelentkezhetnek a külföldi követségeken sorozásra mindazok, akik egy évben szerzték meg a román állampolgárságot, de külföldön tartózkodnak.

„Nem ölhetnek meg, de ha meg is ölnek a fascizmus túlél engem“

Mussolini nyilatkozata a fascizmusról és személye séríthetlenségéről. A fascizmus könyuralom a demokrácia utján

(Róma, január 4. Az Uj Kelet tudósítójától.)
Mussolini a londoni „Sundal Pictorial“ munkatérának adott interjújában igen érdekes kijelentéseket tett, amelyekben minden kétséget kizáróan definiálja a fascizmust. A Duce, akit az utóbbi hetek folyamán valóságos ostrom alá vettek a nagy külföldi lapok tudósítói, többek között a következőket mondta:

— Ő azt mondja, hogy Európa beteg és kérdi, hogy a demokráciának vége van már? Különbséget kell tudni tenni demokrácia és demokrácia között. Kétségtelen, hogy előtűnik a demokrácia és a liberálisizmus nem örvendnek a legjobb hírnévnek, bár elismerjük azt, akár mint elvot, akár mint kormányformát. Azonban a fascizmusnak, amely a nemzet védelmére hirobszint népfuradalmi mozgalom, küzdenie kellett a demokráciával szemben, amely eddig többségben érezte magát a parlamentben.

— A fascizmus, amely véderő, sohasem kereste a szavazatokban a többséget, mert nem egyéb egy hierarchikus rendszernél, amelyben a vezetőket a felsőbb autoritások nevezik ki, azok pedig önmaguktól választódnak ki.

Az angol újságíró azon kérdésére, hogy a fascizmust állandónak tartja-e és a demokráciát végleg megszüntetnek véli, Mussolini a következőként definiálta a fascizmust:

— A fascizmus nem egy végső forma, hanem csak egy eszköz, vagy inkább „autokrácia a demokrácia utján.“

— Minden országnak megvannak a politikai eszközei és tordíciói. A nemzetet beszerveznek egy széleskörű csoportba és nincs kizárva annak lehetősége, hogy a fascista állam ezen korporatív szervezete fejlődni fog, amely fejlődés alatt én az igazi mozgósítás lehetőségét

EZT A SZELVÉNYT A LAP BELSEJÉBEN FELSOROLT KÉRESKEDŐK

LEI 5 LEI

ÉRTÉKBEN, A VÁSÁROLT ÖSSZEGET SZÁZALEKÁIG KÉSZÍTTÉK EL TÉS GYANÁNT FOGADJÁK EL

Ez a szelvény érvényes Jan. 30-ig.

lázatlanon elhagyták és kihasználták őket.

Toller és Jabotinsky

Jabotinskyról szólva Toller megjegyezte, hogy őt ugyan egész világok választják el Jabotinsky elveitől, de el kell ismernie, hogy a mandatárius hatalommal szemben való kitartása, ugyisintén a hivatalos cionista körök politikájával szemben tanúsított bírálata minden tekintetben helytálló.

Toller végül beszélt saját művéről is és hangsúlyozta, hogy mint aktív ember kénytelen politikával is foglalkozni, de csak abban az értelemben, ahogy minden ma élő kultúremlernek kötelessége belépni a politikába, hogy azt legyőzze. Elmondotta, hogy monográfiát írt az igazságszolgáltatásról és legközelebb egy drámával és elbeszélő kötettel fog kijönni.

értem, amely lehetővé teszi, minden olasz gazdasági és polgári tömörülését. Nincs szükségünk demagógokra, szigorúan kitartunk a valóság mellett, de nem vesszük figyelembe bárkinek is ellenkező bizonyításait.

— Azt hiszem, hogy a fascizmus hasznára volna mindazon országoknak is, amelyeknek tradíciói és gazdasági lehetőségei különböznek is Olaszországtól, azonban nemzetközi fascista mozgalom nem tudok elképzelni annál is inkább, mert a fascizmus tisztán olasz eredetű.

— A fascizmus jövő terveiről nem nyilatkozhatom, hiszen az nem egyéb egy nagy nemzet akaratának megnyilvánulásánál.

Arra a kérdésre, ha meggyilkolnák, akkor is folytatódna-e a fascizmus Mussolini következők választotta:

— Nem ölhetnek meg és nem is fognak megölni, de ha meg is ölnék, bizony benne, hogy a fascizmus túl fog élni engem és folytatni fogja tovább is munkáját, mely annál könnyebb, minthogy a nemzet átalakulása már olyan tökéletes, hogy állíthatom, minden olasz fascista szívvel érez. A multat már eltemettük és az új I Ália egyé olyadt zászlónk alatt. A fascista állam intézkedéseinek nincsenek represszív céljai, hanem csak az állam védelmét akarják.

Egy új világháború lehetőségéről a Duce a következőket mondotta:

Az elmúlt borzalmas tragédiának még élénken el az emléke és következményei még erősen zavarják a népeket, de a különböző hatalmak közötti nézeteltérések ellenére sem gondolhat senki egy új háborúra, amely az előbbinél még katasztrofálisabb lehetne.

Pirandello

A Calea Calarasil viánsiak. Itt van a nagy tánchelyiség helyiség hiányában kat. Kilenckor kelnek, de már jóval győn győren ültek nek majdnem a f tagjai voltak. A eljönnek megéneklten ideírhatjuk: t rak nem megy v ban egyet elértek. ban is. Így csak a közönység között egyik nagy hiad zaidó! Est az igarg hozza ide.

Talán itt említ A diákok már vag Strada Atenán lev mineata „zaidó“ szór vannak bever volának kijavítan kiratatait is jó egy a világi zsidó szin tütetés. Pedig a tta felírás is van, hogy a diákok z igazi művészet.

Mert itt igazi jóval elmutt fél tíz lig meglet terem göny. Pirandello d „Az ember, az ál om“. A viláinak fontos. Ahogyan a vér sz egyén. nek szinte akaratl kezében is minden stílusuknak megfe

Az első megnyújtották. Kék é szinpadon. Paulincsa nagy vonalak. határát. Ugyercs dezska huzza meg nalaít. A megánts ványarak. Az egy — ösör. Két hasz más szinpadon fínkkal játszották vilánsiak kimaszkir nek, a máikat öh a két szerepet. Pa dik ettől a két t ismétli: A tűz ég

Most jön a ten lico szerepe. Ork furosa szerepet. Ez az asszony a meke lesz, dacára egy év óta hajó mekének a megánt tenni? Csupa von megható hurokat táruinak fel a néz az orvos. És az se tortáta besütve át fontos a darab tar tük a darab kezd fontos. A tengerés ter, csak egy szév egy közönység áll Dicszó masziban egy dicszó és ugy

Valsmit a köz a Lipcan-utcai te házba. Zaidó szin ják. Aki most jön elő felvonást, me jára. Mi ez? Ma vány? Mit jelent döbbsenek (s érz mi ez a valami? Da a darab vég megmagyarázta ve szimbólumokat és

Kato

Pirandello a vilnaiaknál

A Calea Calarasilor on játszanak esténként a vilnaiak. Itt van a Teatrul Central. Harmadik rangú tánchelyiség volt, míg a vilnaiak jobb helyiség hiányában, itt ültek fel a sátorfájukat. Különösképpen kellene kezdődnie az előadásnak, de már jóval eljárt után még csak nagygyőren ültek a nézőtérre. A publikumnak majdnem a fele, a bukaresti színházak tagjai voltak. A szikerek, hacsak idejük van, eljönnek megnézni a vilnaiakat. Egész nyugodtan ideírhatjuk: tarolni járnak ide. A vilnaiaknak nem megy valami jól a színházuk, azonban egyet elértek. St. Iust csináltak Bukarestben is. Így csak ők tudnak játszani. Volt a közönség között még egy néhány ismerős. Az egyik nagy biadóvállalat igazgatója. Nem zúzó! Ezt az igazgatót is a vilnaiak művésze hozta ide.

Talán itt említhetjük meg a következőt is. A diákok már vagy négyszer rúzták össze a Strada Atenán levő zsinagóga ablakait. A „Dimineața” „zsidó” lap, annak az ablakai többször vannak beverve, mint ahányzor képesek voltak kijavítani. A zsidó gettó fizetéseinek kifizetését is jó egynehányzor betöltötték. Csak a vilnai zsidó színház ellen nem volt szeszem tüntetés. Pedig a vilnaiak plakátján béber betűs felírás is van. Mit jelent ez? Talán azt, hogy a diákok zsidó gyűlöletét is lesereli az igazi művészet.

Mert itt igazi művészetet kap a néző. Már jóval elmult fél tíz, amikor elsötétültek a félig megélt terem lámpái és felgördül a függöny. Pirandello darabot játszanak a vilnaiak. „Az ember, az állat és az erény” a darab címe. A vilnaiaknál azonban nem a darab a fontos. Ahogyan a reinhardti rendezésben elővész az egyén. Minden szereplő a rendezőnek szinte akaratlan bábja lesz. A vilnaiak kezében is minden darab átalakul az ő játéksztílusuknak megfelelőleg.

Az első megépetést a nézőknek a díszletek nyújtották. Kék és fehér szín uralkodott a színpadon. Paulino magántanár szobája. Furcsa négy vonalak. Egy fehér lécszerű a szoba határára. Ugyancsak néhány fehérre mázolt deszka húzza meg a szomszédos szoba körvonalait. A magántanár éppen órát ad két tanítványának. Az egyik egy majom, a másik egy — öbör. Két hasontalan, csirkefogó. Minden más színpadon rövidnadrágos, maszatos kis fiúkkal játszották volna el ezt a szerepet. A vilnaiak kimaszkíroztak egy színészt majomnak, a másikat öbörnek és így játszották ezt a két szerepet. Paulino a magántanár undorodik ettől a két tanítványától és percenként lemetli: A tűz egészen el benneteket.

Most jön a tengerészkapitány felesége, Paulino szeretője. Orleska szeszony játszotta ezt a furcsa szerepet. Csodálatos finom jelenség volt ez az asszony a színpadon. Perellának gyermeke lesz, dacára annak, hogy a kapitány már egy év óta hajón van és a születendő gyermekének a magántanár az apja. Mit lehet most tenni? Csupa vonagló sírás most ez az asszony, megható hurokat pengő, csodálatos finomságok tárulnak fel a nézők előtt. Mi lesz most? Jön az orvos. És az segít. Orvosságot ad, mely egy tortára besütve átnyújtandó, de persze, nem is fontos a darab tartalma. Ezt rögtön megérezték a darab kezdetén. Itt a vilnaiak játéka a fontos. A tengerész egy durva, közönséges fráter, csak egy szóval lehetne jellemezni: disznó, egy közönséges állat. Mit csinálnak a vilnaiak? Disznó maszokban játszották el. Rőfögött, mint egy disznó és úgy is evett, mint egy disznó.

Valamit a közönségről. A zsidó kereskedők, a Lipscan-utcai textilerek járnak ebbe a színházba. Zsidó színház és támogatni kell, mondják. Aki most jön először ide és végignézi az első felvonást, megdöbbenve néz a szomszédjára. Mi ez? Maszkirozott maszkírozott tanítvány? Mit jelent ez? Szégyellik megukat, megdöbbennek és érzik, hogy valami hiányzik. De mi ez a valami? A színészek tévedtek talán? De a darab végén, anélkül, hogy valaki is megmagyarázta volna nekik, már átérzik a fájó szimbólumokat és melegen tepcolnak.

Wolf Ábrám

Ellentmondó jelentések a néppárt és nemzeti párt kollaborációs tárgyalásairól

A párt kommunikéje cáfolja, félhivatalos organuma megerősíti a kollaborációról terjesztett híreket

(Bucuresti-Bukarest, január 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt jelent meg a sajtóban a nemzeti parasztpárt hivatalos kommunikéje, amelyben a párt vezetősége erőlyesen megcáfolja azokat a híreket, amelyeket a néppárt és nemzeti párt között megindult kollaborációról kolportáltak a lapok. A nemzeti parasztpárt kategórikusan cáfoló kommunikéje ellenére a bukaresti lapok újra megerősítik azt a hírt, hogy a két párt közötti tárgyalások előrehaladott stádiumban vannak.

Esuttal újra a „Lupta” kolportálja a legújabb fázisról szóló híreket, ami annál érdekesebb, mert tudvalevőleg a „Lupta” nagyon közel áll a nemzeti parasztpárthoz, ugyszólván félhivatalos organuma a pártnak, illetőleg a párt egyik csoportjának, amely Grigore Filipescuval az élén igen szívesen venne a néppárthoz való közeledést.

A „Lupta” mai száma arról ad hírt, hogy a két párt közötti tárgyalások csak ideiglenesen stagnáltak a közbejött ünnepek miatt. Ujév után azonban újra megindultak a tárgyalások és Grigore Filipescu már találkozott is Gogával, akivel sikerült megteremtienie az előzetes megegyezés végső platformját. Ennek a platformnak leglényegesebb része, hogy a kollaboráció kifejezetten antiliberális jellegű lesz és igyekezni fog a többi ellenzéki pártokat is ezen a platformon a közös akció céljaira megnyerni.

Hír szerint a nemzeti parasztpárt a közel napokban egy bankettet rendez Bukarestben, amely első etapja lesz az antiliberális kampánynak.

Briand megcáfolja, hogy közte és Poincaré között ellentétek merültek volna fel

A francia külügyminiszter szerint az olasz-német szerződésnek nincs különösebb jelentősége. „Meggzúnnak a polémiák, ha a laudani ügy tisztázva lesz”

(Páris, január 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Journal” munkatársa beszélgetést folytatott Briand külügyminiszterrel. A beszélgetés folyamán Briand kijelentette, hogy a locarnoi politika főcélja az, hogy a versaillesi szerződés, amelyet erőszakkal kikényszerített szerződésnek mondhatjuk, önként létesített megállapodással erősítette meg. A Németországhoz való közeledésről Briand azt mondotta, hogy ez nem könnyű dolog és a legkisebb incidens polémia ad okot. All ez a sajnálatos laudani incidensre is. Mielőtt azonban Franciaország megkegyelmezzett az ellentéteknek, a polémiák megszűnnek. Ez arra vezethető vissza, hogy Németországban és Franciaországban sok minden megváltozott. Mielőtt újról üszítél a parlament, világos és szabatos nyilatkozatnak kell történnie, hogy tudják Franciaországban, mit akarnak és hogy megvalósítsák. Üött az óra, amikor felelősséget kell vállalnia az ország előtt.

vetégeseknek, főként Lengyelországnak biztonságá garantálttsék. Millerand a Rajna vidék kiürítése ellen foglal állást.

Üiben a laudani ítélet hatályon kívül helyezése

A német közvéleményt még mindig igen élénken foglalkoztatja a megszállott rajnai területen működő laudani francia hadbírószék pár hét előtti szeszélcós ítélete, amely felmentett egy francia hadnagyot, aki vitathozás közben megölte német ellenfelét és ugyanakkor elítélte több németet, akik tiltakozásuknak hangosan adták kifejezését. A német szociáldemokrata párt erre francia testvérpártjához fordult szesz a kívánsággal, hogy a német ellítelték érdekében azonnal lépjen közbe. Erre a kívánságra most érkezett meg a francia szociáldemokrata párt válasza a következő szöveggel:

„Táviratuk vétele után azonnal lépéseket tettünk a kormánytól a laudani ítélet hatálytalansága érdekében. Reméljük, közbelépésünk sikerrel fog járni. Mindig nagy örömlünkre szolgál, ha a két állam egymáshoz való közeletésében közreműködhetünk, mert mindent el akarunk követni annak elttüntetésére, ami a gyilkos testvérháborúra való emlékeztést továbbra is ébren tarthatja.”

Január 10-én lktalják be hivatalokba Németország népszövetségi listviselőit

A népszövetségi központi irada új listviselőinek beiktatása január 10 én lesz, amikor Németország két listviselője elfoglalja állását: az alvezértitkárságot és a szellemi együttműködés osztályvezetőségét. A második alvezértitkár Sukiura japán delegátus. A francia befolyást továbbra is biztosítja az a körülmény, hogy a vezértitkársági állást, amely politikailag a legjelentősebb pozíció, francia delegátus foglalja el.

Tervek az amerikai sajtóban angol-amerikai szövetség létrehozására

Heart amerikai laptulajdonos újságja új új számalkban felszóllítja az angol-amerikai közvéleményt, hogy Amerika kössön Angliával kölcsönös semlegeségi szerződést és politikai téren a jövőben fejtsék ki a legszorosabb együttműködést. Az angol sajtónak igen kis része foglalt állást ezzel a javaslatl szemben, s arra utalva, hogy egy angol-amerikai szövetség alapjaiban rendítené meg a Népszövetséget.

Olcsóbban él

tíz százalékkal, ha az UJ KELET szelvényével vásárol

Katonatiszti ruhákat olcsón fest kakira Czink, Cluj

IRÓK ÉS IRÁSOK

***

Bort, búzát, békességet

— Finta Zoltán verseskönyve —

A bőven termő lírai versek áradatában Finta Zoltán versei mindig sügert jelentettek, mesziről hívogató korallszöveget, amelyen mély kíváncsisággal és szomjas izgalommal kötött ki a szépség hajója. Az erdélyi lírában Aprily és Bartalis János mellett Finta Zoltán az, akinek belső és formateremtői túllendülnek minden határon és minden fajta gátakon, hogy zangó zúgással toroklójának bele szegyenemes művészi érték tengerébe.

Finta Zoltán európai költő, akin nem fogtak a transylvanizmus korlátokat pártfogoló ígérkedései, elsősorban ember és csak színben, hangban, nemese elbuszáiban érik meg rajta a magyar fajiség bélyege. Ember, aki lázad, ember, aki szenvedve erősíti tekintetét a mai európai rothadás szemétdombjaira, hogy végül a szemétdombban is megtalálja a foszforeszkáló színeket. Csupa mondanivaló, túlfutó érzések kerete minden verse, de művészi szemérem, muzsikális hajlandóságai megövik azt, hogy szétrobbantott formákkal operáljon. Jelentős költő volna minden viszonylatban, német nyelven csakugy, mint francia nyelven és közönséget tudna vonzani minden náción belül, mert mondanivalói egy gazdag és univerzális egyéniség érzésvilágából és forrongó gondolataiból erednek.

Költészetének hangja orchestrális, melyben a vezérmotívumot oboák és hárfák zengik s maga a költő, mint fölényes, élehallású dirigens áll a pulpítuson — széles lendületekkel irányítva a szavak mesteri formákba öntött szimfóniáját.

Almodozó, hágyatag sorsai mögött egy békétlen, nyugtalan szív ránkényszerül, egy komor tekintetű férfi eborulása. Kevés embert láttam, aki belső egyéniségét s azt az egyéniséget is, melyet költészet fejez ki, — annyira arcának és exierior-jének kifejezésében hordaná, mint Finta Zoltán. Van benne és költészetében valami tragikus vonás, szinte mizantróp komorság, amely azonban csak mimikri: védekezés a közönségség és minden-napiság ellen.

Finta Zoltán forradalmi hite nem a forradalmár-kispolgároké, akik egy új világtól vegetatív bőségét, hájnévesztő kényelmeket várnak, — ő erkölcsi és gondolati megújulást vár elsősorban:

„Sikoltom, hörgöm: új utra kerget,
töreitem utra a sors ostora.
Új harcok tavasza zsendül:
friss szelek sodorják forradalmis,
ígátlan erők indulóját.”

Csak természetes, hogy Finta Zoltán, a békétlen, eleven negációja minden konvencionának. Nemcsak eszével, — érzésével is mélyre lát a társadalmi silak forrongó üstjének. Luciferi tésztája már alkotó igényese egy szebb, egy igazabb élet formáinak, melyben a művész szélesebben és korlátlanabban helyezkedhetik el. „Prédikáció” című verse, — egyike legtöbben zengő költeményeinek, — ennek a tagadó igénylenségnek (milyen reális paradoxon!) ragyogó művészetével megformált kifejezése:

„Fátyulok alszent, vén igékre
s mártírok általvert szívére.

Hét év poklában aki égtem,
ministráljak zenés miséken?

Hiszem: jószágok nincs hatalma,
Mammon az omega s az alfa.

Minden liliomot, ha tiszta,
a bus sárba taposok vissza.

Ahol szokognak vad sikollyal,
számon felcseng egy régi bordal.

Hát mért gyötrődnek mások hulltán,
holnap engem seper el a hullám.”

Kevés költő van, még túl a határon is, aki ennek a bomlott, hibrid, a maga sírját ásó kor-szaknak ilyen lázas, megdöbbentő közvetlenséggel adott volna hangot.

És ez a realitásokat olyan tisztán látó költő, ez a luciferi mosoly „kiátkozott”, — érzéseinek másik pólusán a végtelenségért epd. A misztikusok hangján szólal meg, az alchimisták és metafizikusok örök égdöntés hangján ki lírájából, emelkedett és kifordított művészetével:

„Az ég lámpái oly messze égnak:
most az egkekben ünnep lehetne.
Végym a végtelenbe lépnek:
odaszállj ma, bódult lepke-lélek.

Tudom: visszaránt az emberségem,
a bus ballaszt: a csont, a hús, a test.
Végtelen! sikoltja most a vérem —
meghalok, de soha el nem érem.”

Ami legérdekesebb Finta Zoltán költészetében, ami legtisztábban vetíti ki bus, belső, e-ötletjes férfi-ságát, az kétségen kívül szerelmi költészet. A skálák molljai és dörgő durjai zengő harmóniákban futnak végig feszült húrjain szívének s ahol disz-harmóniákat peaditnek meg ujjai, — ott is me-legen, moolygósan, az élet és vágy elmulthatatlan szépségeit ragyogtatva szólnak meg érzései. A minden férfiben mélyen, vagy kevésebb mélyen lap-pangó ragadozó vágy „Bígattai ének” című versé-ben szólal meg:

„Királylány voltál? ... Elfeledd!
Hová zuhanhatsz, azt se bánjad!
Öleltesd, ha unom —
ugyis eladlak rablásnyak.
Tegnap raboltam ... Miattad!
Holnap felkötnek — s azt se bánom!
Bisd hát briganti végyamra
ártatlan szived, kisleányom!”

Nyelvezete, ez a tömör, leszűrt, gyöngyözös fo-lyamata nyelvetet a klasszikusok precizitását és a modern veraköltők ideges színességét tája elénk.

Negyvenmillió veszteség érte a Banca Nationalát egy csődesetből kifolyólag

A jegyintézet biztosítási zálogot jegyztetett be a krajovai Banca Olteniá összes ingatlanaira

(Bucuresti-Bukarest, január 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagyarányú pénzügyi tranzakció tartja izgalomban az ékirályság és a főváros pénzügyi körét, amely tranzakció mögött egy titokzatos finanszírozási tervet húzódik meg. Tudvalevően ugyanis, hogy Craiovában nemrég csődbe jutott a Magazinele Romanești és Ruieța cég, amelyknél az ottani Banca Olteniá negyven millióval volt érdekelve. A bank nem tudta fedezni ezt a hatalmas veszteséget, amely aztán végeredményben a Banca Nationalára hárult, ahol a banknak ilyen összegű visszlezszámítolási hitele volt.

A kellemtelen helyzetbe került Banca Nationala, hogy veszteségeit lehetőleg csökkentse, követelését jelzálogilag bakabeleztesse a Banca Olteniá ingat-

lanaira. A krajovai pénzintézet a negyvenmillió lej tőke és kamatai, valamint az összes költségek garanzálására leköötötte krajovai székházát és Dragasamban lévő ingatlanát, minden feltétel nélkül, csak hogy ezek nem érnek többet 12 milliónál. De mert a Banca Olteniánek más ingatlanai nincsenek, a Banca Nationala képtelen volt a veszteség harmadcszázados lefedezésével is megelégedni.

Külön érdekessége ennek a tranzakciónak az, hogy a Banca Nationala történetében ez az első eset, hogy a bank ilyen formában kénytelen követelés it behajtsa. Fővárosi körökben nem tartják lehetetlennek, hogy ez a balakertű visszlezszámítolási terv befolyással lesz a Banca Nationala kormányzói tisztóságára is.

„Akárki voltam — csak most tudom:
ember vagyok! — és mindanny, mindanny
sátának, vagy istennek intek.”

Ez a pantinai világítás a legfőbb jellemzője Finta Zoltán költői egyéniségének. Nem problémája az, hogy az élet, a világ jó-e, vagy rossz-e, — az ő bölcs és mélyreható művészete az érzések mélyregeiben kutat, melyek őszinteségükben és megrázó közvetlenségükben a dolgok legigazabb mértékai és értékmérei.

Kötete külső kálitásban is rendkívül izlées és a temesvári könyvpiar fejlettségét dicséri. Ez a kötet az erdélyi líra történetében stációt jelöl, magas klasszist jelent, olyan értéket, mely fémjelzi az itteni törekvések és tehetségek komolyságát.

Salsmon Lázló

A Merkur-bank egész vezetősége ellen folyik a vizsgálat

Antos Bálát szabadlábra helyezik. Schultze harisnyát stoppol a fogházban

(Cluj Kolozsvár, január 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nehány héttel ezelőtt általános felhárdást keltett Antos Bálának a Merkur bank és zálogház igazgatójának letartóztatása. Antos ellen sikasztás miatt tett feljelentés a bank társulatjados, Vlad nyugalmazott ezredes és annak alapján rendelte el Japure vizsgálóbíró Antos előzetes letartóztatását. A vizsgálat ma délelőtt befejezési nyert és annak eredményeképpen a vizsgálóbíró elrendelte Antos szabadlábrahelyezését. A végzést az ügyészség is helybenhagyta és így Antos Bála ma elhagyta a törvényesek fegházát.

A fiatal bankigazgató távozását érzékeny jele- netek keretették be. A folyóan felesége: Mihályi Erzsike és annak huga vártak Antosra és a boldog viszontlátás örömeben megindító jelenetek játszódtak le.

Mi történt a Merkur bankban

Antos szabadlábrahelyezésével egyidejűleg a vizsgálat új fordulatot vett. A több hét óta tartó előzetes vizsgálat ugyanis kétségkívül megállapította, hogy a bank tisztviselői: Patrovics Károly pénztáros és a vállalat becsúse büns könnyelműséggel látták el hivatalukat és ezáltal hatalmas összegekkel károsították meg a vállalatot. Azok az állítólagos hiányok, amelyek miatt a feljelentés Antost tette felelőssé, jórészt Patrovics és társa hanyagságának tudható be.

Japure vizsgálóbíró az adatok alapján kiterjez- tette a vizsgálatot a tisztviselők ellen is. Patrovics azonban — mielőtt még letartóztatására kerülhetett sor — váratlanul elhagyta az ország területét: éa- hir szerint Budapestre szökött. A bank másik társ- ulatjadosa: Vlad ellen is merültek fel terhelő gyanuok. Most tehát az egész bank vezetősége és tisztviselői ellen folyik a vizsgálat, amely rendkívül érdekes leleplezések ígér.

Antos ártatlanságát hangoztatja
A szabadlábra helyezett Antos ártatlanságát
angoztatja.

— Eugem sikasztás miatt jelentettek fel, — mondotta — holott a bank vagyona: az én vagyonom volt. Így tehát legfeljebb a magamóól sikasztattam volna. Azzal is megvoldtunk, hogy eizalagosított tárgyskat magamhoz vettem. Senki az ég világon még nem jelentkezett egyetlen hatóágnál sem azzal, hogy eltűnt volna a zálogtárca. Egy hujza középpontjába kerültem, amely azonban a jelek szerint el fogja nyelni a megindítókat is.

Schultze harisnyát stoppol a fogházban

A szabadlábrahelyezett Antos Bála egyébként érdekes apróságokat mondott el a törvényszéki fog- ház lakóinak elatérül.

Schultze Erich, Kolozsvár városának bukott dollárköösön közvetítője, a mai idők egyik leg- nagyobb szélhámosa szakított növesztett a fogházban és rezignáltan belenyugodott a történetekbe. Erotikus francia könyvek olvasásával üzi el unalmát és a fogsággal együttjáró kellemetlen gondolatokat. Schultze bankdirektor ur, a nagy lebemann, üres óráiban fino n selyemharisnyát stoppolja és az egyik nőlátogatójától pudert és kölni vizet kért titokban. Nagy szélhámosok lélektanához nem ér- dektelen adatok.

Előjegyzési naptárak

cégnomással, megrendelhetők a

Bernát

papirosáruházában — Cluj

Két és f adriai k

(Velence, január 4.)
olaszországi tudósít-
adriai kikötője Fluo-
galma az elmúlt é-
darára is messze m-
évek forgalmának.
európa új térképe é-
kötők forgalmára, a
kormány a békétárg-
azt biztosítani ezálta
agyzesett „Adria-ti-
monarchia területén,
helyreállítani az Ad-
Kálósósen Fiume fo-
dukolót, amennyiben
ronna forgalmával a
718 944 tonát ért el
vesztett háboruslotti
tehát, hogy az a kil-
galmából, amelynek
olasz határokon túl
a régi Északolaszors-
alig vesztett valami

Emelkedett a for-
tengeri kikötőknek,
Nápolynek és Livor-
müdégyükének — f-
van a maga külön p-
zég három adriai ki-
ként tartoznak össze.

Mint hogy a tyrrh-
emelkedett oly mérté-
ben az adriaiak cök-
volna, kétségelén, he-
kikötők erős konkuri-
zol az a tény is, hog-
békébéli forgalma 30
pedig 17 százalékkal
a háboru előtt jelent
forgalma is.

Az olasz kormány
monarchiától az u-
amely kedvezményt
lakon, az adriai ki-
akár a belföld, akár
nyitva. Míg azonban
előtt igen magas vol-
aktor az árut a o-
mindvégig az osztrák
tották, addig a most
nyújtott kedvezmény
cökkenést, sem az
importinál. A saint-ge-
pontja kötelezővé tet-
Adria-tarifa fentartá-
olasz osztrák kormán-
meghosszabbították
érelmi szerződést
Magyarországgal, C-
szlviával is, ez a 30
mény azonban csak 7
vonatkozott. Csak k-
ébre is a trolli és voi-
relációban.

Az olasz kormány
vautak is tarifákat
megtartásuk azt a for-
kikötők rovására ide-
német kikötőknek e-
a német vaustak a
jövátétel zálogául szo-
kelt államok által kil-
amelynek természete
kat, mint jövedelmi
használni. A márka
márka behozatala sz-
gyengébb valutája o-
a forgalmat is. Miut-
ennek folytán vissza-
a ren-tabilitás mázod

Ékszere

ssága különösképen meg az elasztikus kezelést, aságokba, mindig művészi annyira divatosá le

sege mindig szemérmes, el találásokban, melyek és megtervezte "n-

csak most tudom: mindegy, mindgy ennek intek."

lglátás: a legfőbb jellemzőségeinek. Nem pro- a világ jó-e, vagy rossz e, a művészi esze az ér- melyek őszinteségükben ben a dolgok legizgább

an is rendkívül izlésség és lettségét dicshéri. Ez a tétben a stációt jelöl, ma- értéket, mely fémjelzi tségek komolyságát.

Salsmon László

Nationálát

rajzokat Banca

zetet a negyvenmillió lej az összes költségek ga- i székhatár: és Draga- minden felétét nélkül, t többet 12 milliónál. ek más ingatlanai nin- kénytelen volt a veszte- zésével is megelégedni. ek a tranzakciónak az, őrténésében ez az első ruzban kénytelen köve- kóróban nem tartják leikerit visszafizetésétől. aca Nationala kormányzó

ellen

opol a fogházban miatt jelentettek fel, bank vagyona: az én gfelebb a magamából is megvádoltak, hogy mhoz vettem. Senki az ezett egyetlen hatóágnál a zálogtárgya. Egy m, amely azonban a a megindítókat is

stoppol a fogházban

atos Béla egyébként el a törvényszéki fog- ár városnak békott mai idők egyik leg- növeztett a fogházban a történetekbe. Erotikus zti el unalmát és a metlen gondolat. nagy lebemann, úres it stoppolja és az és kölni vizet kért élektanához nem ér-

naptárak

endelhetőek a

nát

n — Cluj

Két és félmillió tonnával csökken az adriai kikötők háborúelőtti forgalma

Anvers és Hamburg erősen előre törtek

(Velence, január 4. Az Uj Kelet Állandó Olaszországi tudósítójától.) Olaszország három adriai kikötője, Flume, Triest és Veneza forgalma az elmúlt év megnövekedett forgalma dacára is messze mögötte marad a háborúelőtti évek forgalmának. Kétségtelen, hogy Közép-európa új térképe éleken hatott az adriai kikötők forgalmára, annak dacára, hogy az olasz kormány a békétárgyalások folyamán igyekezett azt biztosítani szálta, hogy kivíva részben az ugyanezt "Adria-tarifa" fentartását a régi monarchia területén, azonban mindez sem tudta helyreállítani az Adria háborúelőtti forgalmát. Különösen Flume forgalma szenvedett erős rádukulást, amennyiben az 1913 évi 2,096 842 tonna forgalmával szemben 1925-ben mindössze 718 944 tonát ért el. Legkevesebbet Veneza vesztett háborúelőtti forgalmából. Szembetűnő tehát, hogy az a kikötő vesztett legjobbat forgalmából, amelynek jelentősége inkább a mai olasz határon túl terjed, míg Veneza, amely a régi Északolaszország egyetlen kikötője volt, alig vesztett valamit.

Az északi kikötők versenye

Emelkedett a forgalma a négy tyrrheni-tengeri kikötőknek, Genovának, Savonának, Napolynak és Livornonak is. Ezen kikötők mindegyikének — fekvésénél fogva — meg van a maga külön peca, míg a mai Olaszország három adriai kikötője közlekedő edényként tartoznak össze.

Mint hogy a tyrrheni kikötők forgalma sem emelkedett oly mértékben, mint amily mértékben az adriaiak csökkenéséből elvárható lett volna, kétségtelen, hogy a csökkenést, az északi kikötők erős konkurrenciája okozta, amit igazol az a tény is, hogy Anvers és Rotterdam békébeli forgalma 30 százalékkal, Hamburg pedig 17 százalékkal növekedett, de növekedett a háború előtt jelentéktelen jügoszláv kikötők forgalma is.

A régi Adria tarifa

Az olasz kormány örökségül vette át a régi monarchiától az ugyanevezett Adria-tarifát, amely kedvezményt biztosít az olasz vámvonalakon, az adriai kikötőkből szállított árukra, akár a belföld, akár külföld felé lesznek irányítva. Míg azonban ez a kedvezmény a háború előtt igen magas volt, tekintettel arra, hogy akkor az árut a cári Oroszország határáig mindvégig az osztrák magyar vasutakon szállították, addig a mostani Olaszország határáig nyújtott kedvezmény alig jelent valami tarifacsökkenést, sem az exportnál, sem pedig az importnál. A saint-germaini békeszerződés 312. pontja kötelezővé tette ugyan Ausztriának, az Adria-tarifa fentartását 1924 végéig, majd az olasz osztrák kormányok közös jóváhagyásával meghosszabbították újabb 2 évvel, sőt ilyen értelmű szerződést kötött a fasiszta-kormány Magyarországgal, Csehszlovákiával és Jugoszláviával is, ez a 30 százalékos tarifakedvezmény azonban csak Triest és Flume kikötőire vonatkozott. Csak később alkalmazták Veneza és a tiroli és voralbergi vasutakkal való relációban.

A német olasz tarifaháború

Az olasz kormány egyezményre a német vasutak is tarifakedvezményrel feleltak, hogy megtartsák azt a forgalmat, amelyet az adriai kikötők rovására időközben sikerült az északi német kikötőknek elérniük. Amint ismeretes, a német vasutak a D.w.s-féle terv alapján a jóvátétel zálogául szolgálnak és élükön az érdekelt államok által kiküldött antantbizottság áll, amelyek természetesen érdeke volt a vasutakat, mint jövedelmi forrást, minél jobban kihasználni. A márka hullámzása, majd az arany-márka behozatala számos előnyt biztosított a gyengébb valutájú országoknak és megbénította a forgalmat is. Miután pedig a német vasutak annak folytán visszakérültek az állam kezébe, a renáltilás mázodraug kérdéssé vált és a

német vasutak kormányzója harcot kezdett a konkurrens vasutakkal, így az olasz vasutakkal is. Ebből a harból minden esetben a német vasutak kerültek ki erkölcsi győztesként és bizonyos fokig anyagi győztesként is, ha figyelembe vesszük az északi-német kikötők hatalmas

Angol fenhatóság alatt vahabita állam alakul

Befejezés előtt az angol kormány és Ibn Saud közötti tárgyalások Az egyezmény pontjai

(Jeruzsálem, január 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette az Uj Kelet, hogy az angol kormány a győztes vahabita szultánnal tárgyalásokat folytat a közkelet egy igen fontos problémája, Hedzsasz-területének elismertetése tekintetében. Ibn Saud követelésének gerincét az a kívánság képezi, hogy mindazon területek, amelyeket a vahabiták megszállottak — főképen Jemen nagyobb részét és a Hedzsaszt — Anglia ismerje el a vahabita szultánatus impériumaként.

A tárgyalások már előrehaladott stádiumban vannak és a megállapodások perfektválása már csak napok kérdése.

Angliának Ibn Sandhoz való viszonyát eddig az 1916. évi megállapodások szabályozták. Volt egy későbbi megállapodás is 1919-ben, amelyből anyai jutott nyilvánosságra, hogy Anelia elismeri Ibn Saud uralmát Nedzsában és a környező területeken. A konvenció azonban nem vonatkozik Ibn Saud pozíciójára azokon

fellendülését az adriai kikötőkkel szemben.

A készülőben levő német-olasz kereskedelmi szerződés egyelőre véget vet a két állam vasuti tarifaharcának, amelynek értelmében megállapították azt a demarkációnális vonalat, ameddig az északi kikötők, illetve az adriaiak forgalmi hatása terjed. A szerződés egy évre szól. Kétségtelen, hogy a fasiszta kormány megtalálja a módját annak, hogy ezen harcok kivüli állapot által nyújtott lehetőségeket majd továbbra is biztosítsa. (K. Gy.)

a területeken, amelyeket később Huszain ex-kalifa elfűzése után hódítottak meg Ibn Saud csapatai. Lényegében a következő határozatokról van szó:

1. Ibn Saudnak joga van a maga helyébe más uralkodót kinevezni a feltétellel, hogy az új uralkodó nem ellenfele Angliának.
  2. Anglia megvédi Ibn Saudot és örökösait minden idegen hatalom támadásával szemben.
  3. Ibn Saud köteles magát arra, hogy Anglia hozzájárulása nélkül semmilyen idegen kormánnyal nem köt szerződést, nem állapodik meg és nem kezd tárgyalásokat anélkül, hogy erről Angliát haladéktalanul ne értesítse.
- Anglia az 1916-os szerződésben kikötötte magának, hogy vedőki hatalmat fog gyakorolni Ibn Saud összes akkori területét fölött. Ugyanez a szerződés megtiltja Ibn S uduak, hogy Anglia beleegyezése nélkül bármilyen más hatalomnak vagy nem angol idegennek koncessziókat adjon.

Életbelépett az új vasuti és postatarifa

Módosították a vasuti fekbérre vonatkozó rendelkezéseket is

(Cluj-Kolozsvár, január 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Január elejével, bár a CFR hivatalosan nem tette közzé megfelelő módon, életbelépett a revidált vasuti tarifa, amely lényegesen olcsóbb, mint a szeptember 15-én életbeléptetett díjzabás. Egyszerre azonban csak a kilométerenkénti fuvardíj általában való lezárását hozta a CFR átdolgozott díjzabása, míg a teljesen új tarifát csak április elejére készítik el, a vasut reorganizálásáról szóló törvényjavaslat megszavazása után.

A módosított vasuti tarifa szerint megváltozott a raktárdíj is a vasutnál. A tarifában megállapított idő letelte után a lerakározott árukért az első és második napon a rendes fekbért, azután pedig dupla fekbért kell fizetni. Elvámolás alá eső áruk, amelyek vámtranzitó-kisrőlevéllel érkeznek, az értesítés után két napig maradhatnak a CFR raktárában rendes tarifa mellett, de azután ezekért is kétszeres fekbér fizetendő. Importált áruknál, ha komplett vagonokban érkeztek, megengedik, hogy szokat részletekben is el lehessen szállítani a megfelelő fekbér lefizetése ellenében és utalványra. Az áruknak a címzett kilenséltal való utalványos kiváltásánál be kell mutatni a fuvarleveleket és a vagonban érkezett áruk részletes kimutatását. Az árukat természetesen csak elvámolás után adják ki.

Az új postadíjzabás is január elsején lépett életbe. Az új tarifa érdekessége az, hogy külföldi relációban a frankódíj nem drágult meg, minthogy azt a nemzetközi postaegyezmény szabályozza. A most életbelépett díjzabás főbb tételei, mint már jeleztük, a következők: Egy szerű levélre belföldön 5 lejes bélyeg ragasztandó. Ausztriába, Csehszlovákiába, Lengyel- és Magyarországra a levelek díjtétele továbbra is 7-50 lej, a többi országokba 10 lej. 20 gramon felül a belföldi levelekre minden megkezdett 20 gram után 2 lej, a külföldi levelekre pedig 6 lejes bélyeg ragasztandó.

A belföldi levelezőlap ára 2 lej, a szomszédos országokba 4-50 lej, a többiekbe 6 lej. Képeslevelezőlapra 3 lejes bélyeg alkalmazandó. Áruminták 100 gramig 3 lejes bélyeggel látan-

dók el. Az ajánlási díj 10 lej ugy belföldön, mint külföldre. Taviratok szódija belföldön 2 lej. A csomagokra nézve a súlymaximum belföldön 10 kgr. Súlydíj kgr-onként 8 lej. A telefondíjtételek a következők: Helybeni beszélgetés 3 percig 5 lej, a megye területén 20 lej, a szomszédmegyében 40 lej, bárhova az országban 60 lej.

Fontos! Szabókellékek, bélés, céna, harisnya, vattelin, gombok

Neumann Károly

Regina Maria 10. szaküzletében vehető

400 Yd. olasz céna 8 L. 300 Yd. angol céna 15 L.
50 mt I-a gápselyem 3-50 Duplaszálás vattelin
Duplaszálás glett 110 L. 1 m. 175 L.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Molnár Ferenc:

Játék a kastélyban

Péntek január 7.	Szombat január 8.
Vasárnap január 9.	
Hétfő január 10.	Keddi január 11.

Főszereplők: Poor Lili, Janovics Jenő, Mihályfy László, Hoykó Ferenc, Kemény László, Selmecei Mihály, Lantos Béla.

Ékszeresek ben, órak és dísz tárgyakban, utazóknak 10%, vidésieknak vasutjegye térül meg, ha ékszerszükségletüket

FEINER, Arad

Str. Bratiano, (vot Weitzer J.u.) 3. Ora és ékszerárúházában szerzít be

Vásárolt-e már

az Uj Kelet szelvényeivel?

HIREK

**Uj Kelet az egyetemes erdelyi es bansagi szid-
sag napilapja.**
Szerkesztok: Giszkalay Janos es dr. Marton Ernő.
Felelos szerkeszto dr. Marton Ernő.
Uj Kelet cikkeinek utan nyomását csak a forrás
megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szerda
5687. Söbát 2.
1927. január 5.

A francia köztársaság elnöke gratulált Ferdinánd király felgyógyulásához. Parisból jelentik: Az Elyseeben tartott ujevi diplomáciai fogadás alkalmával Deumergue elnök, Dismard román követ előtt örömeinek adott kifejezést a király felgyógyulása fölött. Poincaré és Briand is szerencsevánataikat küldték Ferdinánd király felgyógyulásához. A diplomáciai kar tagjai között igen kedvező hatást keltett a köztársaság vezetőinek ez a szimpatia-megnyilvánítása.

Uj beosztást kapnak a kolozsvári törvényszék bírái. A kolozsvári törvényszék tanácsbeosztása ez évre a következő: I. tanács elnöke a hitevezendő törvényszéki elnök: tagjai Pacurar, Varnav és Anca törvényszéki bírók. Kisebítő bíró Mortopan Victor. II. tanács. Elnök: Bálint törvényszéki elnök, tagjai Bohatitel, Dunca és Flipseacu törvényszéki bírók. Kisebítő bíró Helmut Lái dr. III. tanács. Elnök: Soutzo, tagjai Furnea, Depusare és Stanesco törvényszéki bírák. IV. tanács. Elnök: Petrovan Clement, tagjai Adrian Manolin, Vasile Pastia és dr. Nicolae Muth. A jogi személyiségek ügyeit ez évben Pacurar törvényszéki bíró, a család és cégbírság ügyeit Anca törvényszéki bíró, a fiatakorok ügyeit pedig Varnav törvényszéki bíró látják el. A vizsgálóbírák beosztásában nem történt változtatás. I. kabinet: Nicolae Japura. II. kabinet: Petrescu Leonida. III. kabinet: Constantinescu Prosper.

Gajdát újabb beszéde miatt nyugdíjától is megfosztják Prágából jelentik: A cseh-szlovák fasiszták brünni országos gyűlésén a hététagú direktórium elnöke Gajdát válsztolták meg. A volt tábornok beköszöntőjében olyan beszédet mondott, hogy a honvédelmi minisztérium valószínűleg újabb fegyelmi eljárást indít ellene. A „Pravo Lidu“ szerint a vizsgálat után Gajdát teljesen megfosztják nyugdíjától.

Közvetlen telefonösszeköttetés Románia és a szomszédállamok között. Egyik szünet előtti ülésében a parlament megszavazta a Románia és a németek közti postakonvencióhoz való csatlakozásról szóló törvényjavaslatot. Ennek következményeképpen Pápcosteai postai vezérigazgató külföldre utazott, hogy több külföldi állammal, köztük Magyarországgal is konvenciót kössön a közvetlen telefonforgalom megnyitására.

Negyvenöt perccel hamarabb indította el a vonatot. Zilahi tudósítónk jelenti: Kellemtelen meglepetés érte december 31 én azokat a zilahi utasokat, akik Kolozsvár felé akartak utazni. Délelőtt 9 óra után, amikor kiérték az állomásra, a vonatnak már csak hült helyét látták, holott az indulás idejéig még háromnegyedóra hiányzott. Kiderült, hogy a forgalmi tiszt 45 perccel hamarabb indította el a vonatot. Az utasok akarók reklamációjára a forgalmi iroda Mírsid állomásra telefonált, hogy küldjék vissza a vonatot, de az ottani állomásfőnökség ezt nem engedte meg. Az utasok erre autót béreltek, de balszerencséjükre a gép Cigányinál defektet kapott és így az utasok kénytelenek voltak Zsibóra gyalogni, hogy ott vonatot kapjanak.

Underwood
a világ legjobb írógépe. Gyári lerakat **Révész Béla** papírkereskedésében, Marosvásárhely

Haemersen végbélkúpok
szonnal megszüntetik az aranyeres fájdalmakat.

Január 10 ikén megkezdődik a tanítás az összes iskolákban. Bukarestből jelentik: A közoktatásügyi miniszter ma körrendeletet küldött ki, amely szerint január 10 ikén az összes iskolákban megkezdődnek a tanítások. Január 11. ére a közoktatásügyi miniszter magához rendelte az összes egyetemek rektorait, hogy az egyetemek jövő évi tantervét megvitassák. Ezzel kapcsolatban a közoktatásügyi miniszter közölni fogja a rektorokkal, hogy a jövő tanévtől kezdve minden egyetem természet-tudománykari fakultása 2-2 tanárt 3-3 hónapos tanulmányutra küldhet ki. Egy-egy tanár tanulmányutjához az állam 60.000 lej segéllyel járul hozzá. Petrovici közoktatásügyi miniszter egyébként 2 nap óta ágyban fekvő beteg, felépüléséig hivatalában Osztelesanu államtitkár helyettesíti.

A zilahi Nőegylet hólabdadélutánja. Az erdélyi városokban immár oly népszerűvé vált jótékony célú hólabdadélutánok Zilahon is gyökeret vertek. Eddig két ilyen délutánt rendezett már a zsidó Nőegylet. A rendezvények a legnagyobb siker jegyében zajlottak le, ami arra az elhatározásra indította a Nőegylet agilis vezetőségét, hogy a délutánokat állandósítsa és rendszeresítse.

Eljegyzés. Nobel Erzsikét Tatatóvárosból eljegyezte Hirsch Vilmos Cluj. (Mindem kőn értesítés helyett.)

A zsolttáros fogoly. Irok néhány sort Ignácz Misznajevszkyről, akinek még az ősz elején tisztszerevő vállalkozók udvaroltak, mert pénzt reméltek tőle, ami akkor épp ugy nem volt, mint ahogy most nincs. Misznajevszky most le van csukva, vizsgálati fogságban ül. Nem lehet tudni, milyen körülmények között került a börtönbe, s a kerkői erkölcsi felháborodásunkban és szdjunk neki egy kis szimpátiát, ha már nem tudunk eljuttatni a beteg foglyához diétikus táplálékot és tiszta fehéreműt, az elzárt emberek egyetlen öröme. Vigyázzom kell magamra, Dickens és Mark Twain voltak a kedvencei és a németek közül Demokritosz „N való filozofusa”. Józá, anekdótázó ember volt Misznajevszky. Nem is lehetett volna boris kedéllyel ide cda eibézi. Londonból Bukarestbe, Berlinből Bécsbe, Magdeburgból Páribba. Kábelezni Washingtonba milliók, dollárban való milliók egyében, városokkal és kormányokkal tárgyalni ötven- száz év alatt amortizálendő kölcsönököl, amik effektiva talán a holdban léteztek, talán a „Mildard Security Company” láthatatlan trezorjaiban. Ezt csak ugy lehet, ha az ember idegen merész és örökké frissen bugygyanó humor forrás fut végig. A forrás most kétségtelenül kiapadt, talán végérváryesen. A pogánykedélyű fezőr megter istenhez. A zsolttárokon nem lehet elmélyülni, csak föllendülni lehet rajnk a hit régicéts. És Misznajevszky ime a valláshoz folyamodik. Még nem pesszimista, mert hiszen akkor Salamon Predicatorát kérte volna. Narkotikumot keres, mi egyebet is keresne egy száz cella falai között? Kint sem lehet keresni, olyan a konjunktura, kedves Misznajevszky doktor. Csak lelki malasztot lehet. Azt is limitálva és határidőre.

Bukarest főpolgármestere belép a liberális pártba. Bukarestből jelentik: Politikai körökből származó hírek szerint Hannibal Theodorescu Bukarest főpolgármestere és a kormány között konfliktus tört ki. A főpolgármester állítólag a konfliktus miatt kiválik a pártból és átlép a liberális pártba.

A vér fölfrissítése céljából ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet inni. Az egész világon rendelik az orvosok a valódi Ferenc József viz használatát, mert ez szabályozza a bélmozgást, erősíti a gyomrot, javítja a vért, megnyugtítja az idegeket és ezáltal új életet teremt. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

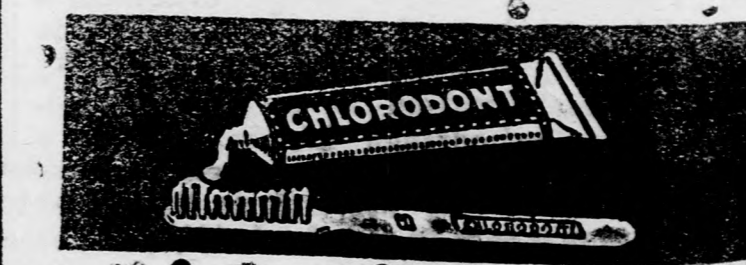
Lakásinség Milánóban. Milánóból jelentik: A milánói háztulajdonosok és bérlők együttes elnökségének tartott ülésén érdekes adatok kerültek napvilágra a miánói lakásviszonyokat illetőleg. Tudvalevő ugyanis, hogy Olaszország egyike azon államoknak, amelyek a leghonszolidálabb lakásviszonyok között élnek, sőt lakásfőlösiégük van, ami az intenzív építkezésnek tudható be. Eppen ezért hat érdekesen ez a beszámoló, amely azt igazolja, hogy az állandó építkezés dacára is, a nagy ipari és kereskedelmi centrumok, mint Milánó is, nem rendelkeznek kellő befogadóképességgel az állandó bevándorlókhoz szemben. 1924 évben 9962 szoba épült, 1925-26 ban további 9500 szoba, tehát összesen 19462 szoba, amellyel szemben 30 113 szobára jelentettek igényt be ezen idő alatt, így csak felénél valamivel több kérvényező kapott lakást, míg a többi tömeglakásokban kénytelen meghuzódni. A háztulajdonosok és lakók között vitás ügyekben a Szövetség elnöksége együttesen dönt. 1926 évben 4744 lakbérmeletési kérvény érkezett, amelyből 2740 esetben a háztulajdonos javára döntöttek, 949 esetben sikerült a feleket kiegyengetni, 1055 esetben elutasították a háztulajdonost kérvényével, amelyek közül mindössze 345 esetben éltek a törvényszékhez való felebbezés jogával.

Haemersen végbélkúpok használatát, gyökér-fellegessé teszi az aranyér operációt.

Százszázalékosan emelték a zilahi villanyárakat. Tudósítónk jelenti: Zilah városának villamosítási elhatározta, hogy új áramfejlesztő géppel bővíti ki hálózatát. A gép árát azonban a villamosmű a fogyasztókzónságnak akarja behozni és ennek megfelelően az eddigi 170 banis óradíjait 240 banira emelte fel. A város lakossága serelemnek találja ezt a megoldást és illetékes helyre bsdott kérvényben azt javasolja, hogy a városi villanytelepet szüntessék be, a várost pedig kapcsolják be a Szamoson felállítandó zsidói telephoz, illetve azt bővítsék ki megfelelően. Ezzel a megoldással nemcsak a fogyasztók, de a város is jól járna, mert a vizierővel előállított áram annyival olcsóbb volna, hogy a város megtakaríthatná a villamosmű által most felhasználott 3000 méter fát, amely fedezni tudná a lakosság majdnem egész szükségletét.

Egy budapesti tüzoltófőtiszt korszakalkotó találmánya. Budapestről jelentik: Szilvay Kornél tüzoltófőtiszt szenzációs és korszakalkotó találmányt készített. Olyan vegyi anyagokat talált fel, amelyek lekötik a benzinszagokat és megakadályozzák a benzin és melléktermékei robbanását. A találmányát a napokban bemutatta. Egy gyufasskatulyányi nagyságu pléhdobozt helyezett el vegyi anyagokkal. A hordóba égő gyufát, vagy f. klyát vetettek, pisztollyal belelöttek, de a benzin nem robbant fel. Ugy hirdik, hogy az angol kormány szándékszik megvásárolni a szabadalmat és a feltalálót Londonba hívták, hogy bemutassa találmányát.

Antiquaire
Holtscher
Cluj
Strada N. Iorga (Jókai-u.) 2.
Vis-à-vis „Hotel New-York“

Chlorodont fogpaszta, Chlorodont fogpor, Chlorodont szájvízkivonat

A kolozsvári Szerda: szünet.
Csütörtök 4. u. B. keringő. (ba)

A színház
Játék a kastély...
3 falvónasos anek...
volt példa olyan...
egész világon arat...
gyogón áletes v...
ditáta s a boyáte...
mat érték el vele...
se a volt akkora é...
nu. A pénzár má...
teki előadás...
k pható olcsóbb t...
ban és erkély ül...
mar a pénzár a...
Bándor — Jenov...
Hoyké, Annie —
L. L. J. — Selma...

Szerda: Nincs el...
Csütörtök 4 kor: ...
kelyárrakkal.
Tolnay Andó...
Csütörtök 8 kor: ...
szünetben. E...
Ihász Aladá...
Péntek: Játék a...
Poór Lili és...
mier bérlet...
Szombat 3-kor: ...
helyárrakkal...
ral, Ihász A...
Szombat 8-kor: ...
bérlet 36 s...
Vasárnap 3 kor: ...
árakkal. Ka...
Ihász Aladá...
Vasárnap 7 kor: ...
szünetben. ...
Vasárnap 9 kor: ...
Iránnel, Tol...
szünetben. ...
Hétfő: Játék a...
szám B. So...

Drága a szel
közlekedés,
napilapra v...
földi lap

PT

könyv- és
Strada
Negyed
A Budapes...
Neues Wie...
Berliner T...
Die Woche...
UHU...
Die Korall...
Die Dame...
Panorama...
Main Film...
Bettauer...
ajándék...
Querschnit...
Die Bühne...
Motor und...
Sport im...
Gartenlaub...
Scherl's M...
Das Maga...
Küldje

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

A kolozsvári román opera heti műsora
Szerda: estűnet.
Csütörtök d. u. Babatündér, Tavasz éneke, Duna-
keringő. (ballet).

MÁGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei.

Játék a kastélyban. Az idei évad legnagyobb szenzációját hirdeti a műsor péntek estére: Molnár 3 felvonásos anekdotájának bemutatását. Soha nem volt példa olyan sikerre, amint ez az új darab az egész világon aratott. Három hónap alatt ez a rajongóan öltözött vigjáték az egész világot magához kötötte a bűvészek soha nem álmozdított maximumát érték el vele. Prézai darab iránt még soha se volt akkora érdeklődés mint most megnyitvánál. A pénztár állandóan ostrom alatt áll a pénteki előadás már csak nagyon korlátozott számban kapható olcsóbb földszinti ülőhely az utolsó sorokban és erkély ülés. Mind ez öt előadásra árusítja már a pénztár a jegyvet. Szereposztása ez: Tarai Sándor — Janovics, Gál — Mihályfi, Ádám — Hojók, Annie — Poor Lili, Almády — Kemény, L. László — Selmeri, Tittár — Lantos.

Heti műsor

Szerda: Nincs előadás.
Csütörtök 4 kor: Diadalmas szsony. (Leszállított helyekkel. Lengyel Irénnel, Neményi Lillivel, Tolnay Andorral, Ihász Aladárral. Sorozat. 216.)
Csütörtök 8 kor: Cirkuszhe-cagnő. (14-szer Bélet-szünetben. Karácsonyi lliivel, Tolnay Andorral, Ihász Aladárral. Sorozatszám 217.)
Péntek: Játék a kastélyban. (Ujdonsg előzőr. Poór Lili és Janovics Janó fellépésével. Premier bérlet 36. szám. Sorozatszám 218.)
Szombat 3-kor: Frasquita. (21-szer. Leszállított helyekkel. Karácsonyi lliivel, Tolnay Andorral, Ihász Aladárral. Sorozatszám 219.)
Szombat 8-kor: Játék a kastélyban. (2-szer. Napi bérlet 36. szám A. Sorozatszám 220.)
Vasárnap 3-kor: Marica grófnő. (Leszállított helyekkel. Karácsonyi lliivel, Tolnay Andorral, Ihász Aladárral. Sorozatszám 221.)
Vasárnap 7 kor: Játék a kastélyban. (3-sor. Bérlet sünetben. Sorozatszám 222.)
Vasárnap 9 kor: Akácavirág. (12-szer. Lengyel Irénnel, Tolnayval, Ihász Al. d. rral. Bérlet-szünetben. Sorozatszám 223.)
Hétfő: Játék a kastélyban. (4-szer. Napi bérlet 36. szám B. Sorozatszám 224.)

Drága a vasút, de olcsó a szellemiek terén a közlekedés, ha előfizet egy külföldi napilapra vagy folyóiratra. A külföldi lapok főbizományosa:

PALLAS

könyv- és lapterjesztő vállalat, Cluj, Strada R. t. u. (volt Kötő-utca)

Negyedévi előfizetési díjak:

- A Budapesti Színházi Élet .... lei 400
- " Magyar Hirlap 700
- " Sporthirlap 450
- Neues Wiener Journal 900
- Berliner Tageblatt 540
- Die Woche 350
- UHU 150
- Die Koralle 150
- Die Dame 400
- Panorama 250
- Main Film (Könyvajándékkal) .. 300
- Bettauers Wochenschrift (Könyvajándékkal) 250
- Querschnitt 200
- Die Bühne 600
- Motor und Sport 350
- Sport im Bild 400
- Gartenlaube 300
- Scherl's Magazin 165
- Das Magazin 165

Küldje be megrendelését a postautalvány szelvényén

KÖZGAZDASÁG

Törvényhozásilag léptetik életbe az új vámtarifát

(Cluj-Kolozsvár, január 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Románia új behozatali vámtarifáját érthető érdeklődéssel várják egy külföldön, mint belföldön, mert ezen fog alapulni az ország jövőbeni gazdasági élete. Mint ismeretes, az UGIR annak id jén akciót indított annak érdekében, hogy a tarifát dekrétum által még január első napjaiban léptessék életbe és a gyakorlati alkalmazás során tapasztalt hiányokat és hibákat a parlament még korrigálhassa. A minisztertanács el is határozta a vámtarifának dekrétum utján való kihirdetését, ez azonban a munkálatok elhúzdása miatt nem fog már megtörténni. A javaslaton dolgozó bizottságot ugyanis még több fontos civi kérdés foglalkoztatja, melyekben igen nehéz a döntés. Ilyen kérdés például a luxusvámok eltörlése, melyet a kormány elvben elhatározott, de a belföldi ipar ennek megfelelően azt követeli, hogy ugyanolyan mértékben, vagyis 200-300 százalékkal emeljék fel az alapvámokat, mert különben nincsenek kellő médon megvédelmezve a külföldi verseny ellen. Nem tud dönteni a bizottság abban a kérdésben sem, hogy a nyersanyagok, különösen pedig a fűtőanyagok importvámját mennyiben állapítsa meg, tekintve, hogy ezek előrendű szükségleti cikkek a termelésnek. Minthogy pedig a parlament január 20 án újra megnyílik és nem valószínű, hogy ezekben az civi kérdésekben a döntés addigra megiesz, az új vámtarifát előreláthatólag törvényhozásilag fogják életbeléptetni.

Lemondott a Temesvári Szerb Takarékpénztár Rt. vezérigazgatója és igazgatója

A váratlan személyi változások óriási felzúdulást keltettek a bánáti pénzügyi piacon

(Timisoara-Temesvár, január 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Temesvári Szerb Takarékpénztár Rt. részvénytársaság vezetőségében olyan nagyméretű változások állottak be, amelyek közgazdasági és pénzügyi körökben óriási szenzációt keltettek. Évesüléssünk szerint a bank tegnap igen heves lefojára igazgatói ülés tartott, amelynek során Hauska Rezső vezérigazgató bejelentette, hogy a pénzügyi vezérigazgatói tisztségéről lemond és január végéig el is hagyja állását. Ugyanazon az igazgatói ülésen lemondott Rajna-Rosenberg Gyula igazgató is, aki ugyancsak rövidesen megvált a Szerb Takarékpénztártól.

A két lemondás, amely látzólag váratlanul következett be, annál nagyobb felzúdulást keltett.

¶ Készül a román-olasz kereskedelmi egyezmény. A veresca miniszterelnök római utazásakor a román-olasz szövetségi szerződés megkötésén kívül tárgyalásokat kezdett a két ország közötti kereskedelmi egyezmény megkötéséről is. A tárgyalásokat ezután diplomáciai úton tovább vezették, míg most olyan stádiumba jutottak, hogy — mint Bukarestből jelentik — Manolescu pénzügyminiszteri államtitkár még január 15 én Rómába utazik, hogy a román-olasz kereskedelmi egyezmény megkötését előkészítse.

¶ Még nem léptek életbe az új forgalmi adók. Ennek idején ország-szerte nagy felzúdulást keltett Lepádatu pénzügyminiszternek az a törvényjavaslat, mely felemeli és kiterjeszti a forgalmi adókat, egyben pedig az adó felszámolás módját is megváltoztatta. A javaslat ugyanis eredetileg január elsejei érvénnyel

tott Temesváron, amennyiben ugyanazon az igazgatói ülésen, amelyen Hauska Rezső vezérigazgató és Rajna igazgató lemondásukat elfogadták, az igazgatói tagok kivételével az intézet vezető igazgatójává Löwinger Erőd, aki eddig a Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság vezérigazgatója volt. Az új vezérigazgató, aki aránylag nagyon fiatalon került ennek a tekintélyes intézetnek az élére, 31 éves, s impatiens bankember.

Hauska Rezső vezérigazgató lemondását a Szerb Takarékpénztárnál egészségi okokkal indokolják. Beavatottak szerint azonban a személyi változásoknak sokkal érdekesebb háttérrel bírnak.

¶ Naponta egymillió lírát árul virágért az olasz Riviera. Tudósítónk jelenti: Az olasz Rivierán uralkodó kedvező időjárás következtében nagymértékben megnövekedett a még viruló rózsák, szegfűfélék és más nyári virágok száma, amelyet vagonszámra exportálnak északra, főként Németországba. Az olasz Riviera virágai olcsóságuknál fogva kiszorították a kon-

gy intőzkedik, hogy a kereskedők és iparosok forgalmi adóját a globális adóval egyidejűleg fogják kirólni. Ebből az következne, hogy az eddigi regiszterek vezetése január elsejétől már nem költséző. A helyzet azonban az, hogy az új forgalmi adórendszer még nem lépett életbe, mert főleg az ipar erős kampányt indított a felamelt adó ellen és így a regisztereket minden kereskedőnek és iparosnak tovább kell vezetnie, amíg a törvényjavaslatot a parlament meg nem szavazza.

Tőzsde

A piac még mindig lanyha. Kereslet nincs, ezzel szemben a kínálat lenyomta az árfolyamokat.

Devizák	Valutapiac 1927 január 4 (Rador)								
	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-York
		nyitás	zárt						
Zürich	8800-8700	—	—	487	8700	11040	13704	852 1/4	1981
Newyork ..	190-191	518	518	2531	190	57130	709 1/2	3376 1/2	—
London	924-928	2514 1/4	2514 1/2	12285	925	2774 1/4	3445 1/2	163875	485 1/2
Páris	750-770	2047 1/2	2047 1/2	—	758	2262	2808	133 3/4	395 1/2
Milano	860-870	2330	2325	113 3/4	863	2560	3185	151 3/4	450
Prága	532-538	1532 1/2	1534	7490	567	1692 1/2	210100	—	296 1/4
Budapest ..	3320-3350	9082 1/2	9085	—	2700	—	124110	591 1/4	—
Belgvid ..	330-340	912 1/2	913 1/2	—	330	1008	1251	5960	176 3/4
Bukarest ..	—	272 1/4	272 1/2	1325	—	300 1/2	377	1735	53
Vasár	—	55 1/2	57 1/2	—	—	63 15	78 1/2	373 1/4	—
Bécs	2680-2700	7310	7305	—	2760	805625	—	476 1/4	—
Berlin	4530-4560	12310	12315	602	4525	13293	16870	803 1/8	—

Száz lel árfolyama: Zürich (utó) 272 1/2, Páris 1325, Budapest 300 1/2, Bécs 3770, Prága 1785.

ban. Milánóból je-
jdonosok és bérlők
tott ülésén érdekes
ra a miánói laká-
vslevő ugyanis, hogy
llamoknak, amelyek
szonyok között élnek,
mi az intenzív épít-
en ezért hat érdeke-
t azt igazolja, hogy
a is, a nagy ipari és
miut Milánó is, nem
dőképességgel az ál-
emben. 1924 évben
26 ban további 9500
462 szoba, amellyel
elentelték igényt be-
lénél valamivel több
míg a többi tömeg-
gehuzódni. A ház-
t vitás ügyekben a
tesen dönt. 1926 év-
vény érkezett, amely-
jdonos javára dön-
t a feleket kiegyer-
ották a háztulajdo-
k közül mindössze 345
khez való felebbezés

használat, gy-kran
nyer operációt.

emetek a zilahí
jelenti: Zilah város-
k, hogy új áramfej-
mők. A gép árát
szétközönségen akarja
az eddigi 170 banis
fel. A város lakosága
regoldást és illetéke-
t javasolja, hogy a
k be, a várost pedig
állítandó zibói telep-
megfelelően. Ezzel a
szótk, de a város is
előállított áram annyir-
ros megtakaríthatná a
enált 3000 méter fát,
osság majdnem egész

oltófőfiszit korszak-
depestről jelentik
szétszencsítés és kor-
szított. Olyan vegyi
yek lekötik a benzin-
yozzák a benzin és
t. A találmányát a
y gyufaszkatulyányi
ezett el vegyi any-
yufát, vagy f. klyát
tek, de a benzin nem
hogy az szabadalmat
krolni a szabadalmat
víták, hogy bemu-

ire
cher

(Jókai-u.) 2.
New-York

ONT

Chlorodont fog-
zájvízkivonat

